

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
VIII. ker., Józsefkörút 35.*

*sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je
10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.*

Sv. Štefan kráľ uhorský obetuje Uhorsko Bohorodičke.

32111 sz.
btó 1898.

Ő felsége a király nevében!

A bpesti kir. btó törvényszék, mint törvényalkalmazó sajtóbiróság Hammersberg Jenő bpesti kir. főügyész, mint sajtóügyi közvádlúnak dr. Semadam Sándor bpesti ügyvéd által képviselt Missuth Antal vádlott ellen a „Krestan“ cz. lap 1896. évi 18. számában foglaltak miatt a btk. 258, 261, 262 §-ai alapján a 14542—98 sz. vádlévélben emelt vádak és az ezek felett megtartott esküdtszéki nyilvános tárgyalás alapján a mai alulírt napon és helyen tartott ülésben következőleg

Itélt.

Vádlott Missuth Antal mesterhelyi (Zólyomm.) szül. 31 éves rk. nőtlen vagyontalan büntetlen, zólyom-radványi lakost, plebánost a kir. sajtó-biróság a „Krestan“ cz. lap 1896 évi júli 12-iki 19. számában „Dopisy“ rovatában „Bedlivý“ aláírással megjelent közlemény sajtói közzététele által az Ujbánya sz. kir. város tanácsa ellen elkövetett — a btk. 258, 262 §-ba ütköző — rágalmas sajtóvétségében, valamint Koperniczky József kir. állami anyakönyvvezető ellen elkövetett — a btk. 262, 96 és 102 §-aiba ütköző — becsületsértés sajtóvétségében vétkesnek mondja ki; és ezért a btk. 262, 96 és 102 §-ai alapján mindazonáltal a btk. 92 §-nak alkalmazásával össz büntetésül háromszáz (300) frt mellék büntetésül kétszer ötven (50) frt pénzbüntetésnek 15 nap s végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésére itéli, mely az 1887. 18 t. cz. 1. §-ban meghatározott célokra fordítandó s behajthatatlansága esetén 30 napi és 2-szer 5 napi összesen negyven (10) napi fogházbüntetésre átváltoztatandó; elmarasztalja a m. kir. államkinestár részére az esküdtek kocsibér és hidvám illeteke fejében 11 frtban, tolmács díj fejében 5 frtban, továbbá tanudíjak fejében s pedig Bleszkány Ferencz részére 20 krban, Hefka János, Hefkáné szül. Tuzsinszky Katalin, Tuzsinszky Tamás, Istvánné szül. Jandorfi Mária, Zongora Pálné szül. Katyina Anna részére egyenkint 10 frt 50 krban, Pittner József részére 23 frt 20 krban, Wolf István és Hesák György részére egyenkint 24 frt 50 krban, Lonyamer János részére 27 frtban, végül Koperniczky József részére 28 frt és így ezennel 195 frt 30 krban megállapított s kiutalványozva előlegezett eljárási költségnek, valamint az esetleg még felmerülendő bűnügyi költségeknek 15 nap s végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésében — megállapítja — az 1848. XVIII. t.-c. 30. §. 3. p. alapján a pénzbüntetés s a költségek behajthatatlanságának biztosítására a „Krestan“ című óvadékanak vagyoni felelősségét és ezen marasztaló ítélet jogerőre emelkedése után a „Krestan“ című lap elején indokaival együtt a btk. 277 §. rendelkezésének megfelelően — közzététetni rendeli.

Indokok.

Az esküdtek a fent körülírt cikkben foglaltakra vonatkozólag a btk. 257, 262 § alapján Ujbánya szab. kir. város tanácsa nevében emelt vád tekintetében kilenc (9) szavazattal, három (3) szavazat ellenében hozott határozatukkal a Koperniczky József kir. állami anyakönyvvezető nevében a btk. 261, 262 § alapján emelt vád tekintetében pedig hét (7) szavazattal, öt (5) szavazat ellenében hozott határozatukkal vétkesnek mondták ki a vádlottat.

A törvény alkalmazó bíróság nem lát semmi okot arra, hogy az 1867. máj. 17-iki ig. min. rendelet 71 §

által adott jogát érvényesítse s azért Missuth Antal vádlottat a most id. elj. szab. 69 § rendelkezéséhez képest az Ujbánya szab. kir. város tanácsa ellen elkövetett a btk. 258, 352 §-ba ütköző rágalmas sajtóvétségében, valamint a Koperniczky József kir. állami anyakönyvvezető ellen elkövetett, a btk. 261 §-ba ütköző becsületsértés sajtóvétségében bíróilag is vétkesnek kellett ki-mondani.

A kir. sajtóbiróság a btk. 96 §-a értelmében a btk. 262 § és 102 § alapján kirótt össz büntetés megállapításánál súlyosító körülménye fennforogni nem látott; ellenben enyhítő körülményü vette figyelembe a vádlott büntetlen előéletét és azt a körülményt hogy eselekményére nem magánérdek hanem a közérdek vélt sérelme indította; és az enyhítő körülmények tulnyomó számára s nyomatékosságára való tekintettel a btk. 92 § alkalmazását a büntetés nemének s mérvének megállapításánál indokoltnak tekintette.

Elítelt vádlottnak a felmerült oljárasi költségek s a még felmerülő bűnügyi költségek megtérítésében való marasztalása a hozott marasztaló ítélet jogkövetkezményét képezi az ítélet közzététele iránt tett intézkedés a btk. 277 §-nak rendelkezésén a vádbeli közleményt tartalmazó lap óvadéka vagyoni felelősségének megállapítása pedig az 1848. 18 t.-c. 30 §. 3 p. rendelkezésén alapszik.

Budapesten, a kir. sajtóbiróság 1898. április 25 üléséből a kir. btó törvényszék

Zsitvay, sajtóbir. elnök,

Bruanics, jegyző.

Menoslovy voličov.

Jako sa sostavovaly menoslovy voličov pod nadliberálom ministerpredsedom, a ako vyzerajú menoslovy voličov teraz. toho zrejým dokazom je nižší výkaz. Škoda, že len z jednej stolice môže zobrať zprávy poslúžiť.

Menoslovy voličov zrejme ukiazuju, ako bojovala vláda proti právu ľudu, násilie proti slobode pod plášťom ústavnosti. Keby sa nebola zmena stala, čo chvilka by sme snád i to boli dožili, že by ľud celkom boli vytvorili z ústavného života, z užívání obecnych práv.

Liberálne vladárenie už 25 rokov tu zúri. Liberálna strana sa bála, že slobodné volby priťahnu jej slobodné buchnutie, ľahkej rady si dala, volebné právo shabala, rady voličov riešila, ba i samé volby tak viedla, že už i oduševnenosť tých najohnivejších a najhorlivejších mužov začala klesať.

Proti volí liberálov Kolomana Szélla vymenoval Jeho veličenstvo za ministerpredsedu. Széll vzal do svojho programu nasledovné slová: Právo, spravodlivosť a zákon. A naozaj on i nariadil úradským, aby dľa zákona, práva a spravodlivosti jednali, aby tak jednali i pri popise voličov.

Následkom nariadenia ministerpredsedu hneď v prvom roku pribudlo len v Nitrianskej stolici 4000 voličov. Tak ku pr. v novozámskom okrese je o 500, v žabokreťskom o 556, v prievidszskom o 605 voličov viac, nežli koľko bolo do menoslova voličov včísané pod hazafikom Bánffym. V Skalici je ešte menší počet voličov, ako vlani, lenže na rok, myslíme, že i tam to bude ináč vyzerať.

Zajímavá je štatistika tak jednotlivých okresov, ako aj jednotlivých obcí.

Nitriansky volebný okres má do hromady 2275 voličov; a sice mesto Nitra 755; Könyök 2, Molnos 16, F.-Köröskény 17, A.-Köröskény 17, Nagy-Emóke 32, Tormos 30, Ujlacska 20, Darázs 43, Sarló-Kajsza 24, Andacs 7, Üzbégh 74, Udornok 66, Neme-kürth 22, Salgócska 12, Menyhe 24, Alsó-Elefánth 17, Beéd 25, Szalakusz 11, F.-Elefánth 13, Pusztakürth 43, Románfalu 43, Alsó-Récsény 30, Ságh 33, Elecske 24, F.-Récsény 15, Kelecsény 38, Bábindal 27, Nagy-Hind 35, Kis-Hind 14, Kálaz 41, Család 34, Csitár 23, Pográny 58, Podok 38, Gerenesér 28, Geszthe 26, Lapás-Gyarmath 40, Nagy-Lapás 38, Kis-Lapás 9, Csehi 45, Ghymes 71, Ghymes Kosztolány 31, Kolon 40, Zsére 61, Csápor 58, Cúhaj 43, Aba-Lehota 56. Spolu 2275.

Novozámsky volebný okres. Nové Zámky 964, K.-Kér 16, Nagy-Kér 95, Egyháznagyszegh 31, Malomszegh 9, Kis-Várad 60, Nagy-Cétény 90, Dicske 20, Kis-Cétény 18, Nemes-Pann 31, Vajk 18, Kis-Mánya 45, Komjáth 185, Csornok 49, Eözdögh 23, F.-Szöllös 21, A.-Szöllös 30, Zsitva-Födémes 62, Tót-Megyer 102, Andód 33, Nagy-Surány 127, Tardoskedd 214, Gyarak 29, Szent-Mihályur 14, Mártonfalu 15, Kis-Keszi 10, Bánkeszi 93. Spolu 2404.

Vágvečejský vol. okres. Berencs 36, Ivánka 37, Nagyfalva 22, Luki-Gergelyfalva 15, Köpösd 60, Patta 109, Ürmény 65, Magyar-Sóok 160, Szelőcze 65, Hosszufalva 57, Tornóc 69, Vág-Vecse 23, Farkasd 348, Vágkirályfa 79, Vág-Sellye 229, Mocsonok 183, Királyi 69, Sempthe 55, Kis-Báb 41, Nagy-Báb 36, Salgó 46, Üregh 71, Sopornya 134, Negyed 259, Nyitra-Ujlak 84. Spolu 2350.

Velkopolčanský vol. okres. Nagy-Tapolcsány

299, Egerszeg 69, Lajosfalva 4, Csekej 40, Nemes-Perk 4, Vicsáp-Apáthi 63, Koros 38, Alsó-Helbény 11, Onor 24, Szolesányka 10, N.-Bölgyén 17, Kis-Bölgyén 11, F.-Helbény 9, Lakácsi 60, Pásztó 52, Merasic 18, Gellénfalva 6, Alsó-Vásárd 6, Chrábor 26, Kamanfalva 18, Vámos-Ujlak 23, Suránka 14, Csabb 31, Szill 21, Assakürth 46, Tavarnok 20, Ürménc 38, Nemesic 30, Kuzmic 24, Kis-Jác 7, Nagy-Jác 10, Nemes-Jác 26, Nezsette 9, Nagy-Rippény 54, Kis Rippény 11, Behinc 39, Sarluska 7, Püspökfalva 24, Nagy-Dovorán 36, Kis-Dovorán 7, Vittkóc 4, Bellesz 12, Nyitra Bajna 81, Radosna 44, Nyitra-Sárfő 22, Vezekény 10, Lipovnok 29, Krtóc 13. Szeptencz-Ujlak 12, Bzinc 7, Nyitra-Ludány 18, Falkas-Dovorán 25, Nyitra Pereszlény 43, Szomorfalva 6, Belline 10, Lovázi 14, Körtvélyes 39, Tót-Sók 26, Tót-Diós 14, Teköid 11, Ardanóc 6, F.-Attrak 18, Szvrbic 15, Fornoszegh 15, F.-Vásárd 15, Rajesány 21, Csermend 52, N. Bodok 19, Csitár 16, Pacolaj 6, N.-Szulány 12, Kis-Vicsáp 15, Kis-Szulány 17. Spolu 1955.

Nitra-žabokreťský vol. okres Szádok 1, Nyitra-Kolos 12, Turcsánka 10, K. Jeskófalu 29, K.-Hradistye 23, Janófalva 10, Nedanóc 33, Tőkés-Ujlak 12, Ó Széplak 19, Nagy-Bossány 30, Krencs 27, Kis-Bossány 3, Práznóc 12, Bacskafalu 5, Nyitra Szucsány 64, Dvornik 30, F.-Vesztenic 17, Raesic 15, Alsó-Vesztenic 29, Chinorán 69, Nagy-Bélic 32, Szkaacsány 76, Családka 29, Appony 2, Szulóc 23, Nyitra-Zerdahely 19, Kovarc 24, Szolesány 51, Szkaacsány Hradistye 28, Nedanóc 16, Návojóc 11, Dlzsín 3, Dobrocsná 6, Nevidzen 5, Lestyén 8, Szecs 16, Nyitra-Rudnó 20, Krstyánfalva 13, Lomnica 6, Divék-Jeskófalu 10, Divék-Bastyánka 31, Mácsó 6, Divék-Banka 14, Verbény 9, Divék-Ujlak 25, Pochabán 9, Nagy-Vendégh 20, Csávoj 7, Pemes 2, Valaszka-Bella 73, Rudnó-Lehota 6, Kosztolnalfalu 8, Kis-Lehota 27, Nagy-Lehota 36, Podhragy 13, Alsó-Lelóc 2, Laszkár 9, F. Lelóc 8, Nyitra Novák 22, Zlatník 6, Libichava 6, Sissó 12, Kis Vendén 5, Chudo-Lehota 9, Kis Bélic 5, Nyitra Zsámbokreth 47, Livina 9, Nadlány 24, Livina Apátpi 22. Spolu 1339.

Prievidszský volebný okres. Privigyé 156, Alsó-Lutóc 14, F.-Lutóc 10, Kis-Próna 9, Pollusz

20, Nécspál 20, Majzel 11, Kanyánka 18, Szolka 9, Cigel 18, Cach 19, Kocúr 16, Lazán 54, Brezán 43, Chvojnica 26, Bajmóc-Apáthi 26, Poruba 26, Dubnica 17, Bajmóc-Mező 38, Szebedrázs 49, Kis-Lehotka 8, Nagy-Lehotka 22, Morovno 17, Koós 80, Lipnik 22, Nagy-Csauca 20, Gajdel 117, Hradec 20, Nedozser 69, Német-Próna 69, Tuzsina 96, Kis Csauca 61, Jalovec 26, Rásztocsno 56, Brusznó 32, Handlova 302, Chrenóc 21. Spolu 1650.

Senický volebný okres. Senica 203, Iluboka 60, Nagy-Pritrzd 68, Korlátkó 44, Rozbehi 14, Berencs-Váralja 65, Császtókóc 65, Szobotiszt 103, Rohó 11, Rovenszkó 37, Kunó 23, Szottina 20, Csári 31, Stepanó 188, Hradist 65, Oszuszkó 69, Jablonic 113, Nagy-Kovalló 50, Dojcs 82, Szmolinszkó 64, Sztrázsa 40, Csácsó 46, Szmrđák 24, Ribék 29, Sasvár 94, Lopassó 19, Turóluka 193, Bukóc 59, Kis-Kovaló 23, Oreszkó 22, Chropó 49. Spolu 1923.

Skalický volebný okres. Skalica 445, Kátó 10, Vradist 37, Kis-Pritrzd 38, Verbóc 266, Radosóc 80, Kutti 140, Unin 55, Radimó 52, Tövisfalu 19, Sz-Istvánfalu 13, Coborfalu 31, Brockó 76, Holics 305. Spolu 1557.

Hlohovecký vol. okres. Galgóc 328, Drahoč 88, Lopassó 19, N.-Kosztolány 83, Veszele 58, Pöstyén 290, Beregszeg 88, Vörösvár 56, Madunic 56, F.-Zelle 41, Szilád 35, Szokolócz 4, Banka 35, A.-Zelle 11, Jalsó 15, Kaplath 15, Ujvároska 24, Alsó Dubován 41, Felső Dubován 15, Rakovic 31, Maniga 51, Karkóc 71, Bucsány 34, Zslkóc 51, Ratkóc 38, Jókó 23, Petófalú 8, Pecsényéd 10, Zákostolán 13, Tyapkócz 8. Lancsár? Kocsi? Radosócz 33, Vittencz 89, Nizsna 43, Sterus? Spolu 1805.

Novomestský vol. okres. Vágújhely 308, A.-Bottfalú 23, Brunóc 15, Basóc 15, Császtókóc 24, Csejthe 80, Ducó 8, F.-Bottfalú 48, Hubina 26, Hrádek 20, Huorka 16, Koritno 31, Kis-Örvistye 7, Kis-Modró 5, Luka 17, Lubina 92, Mosóc 16, Moraván 26, Nagy-Örvistye 15, Nagy-Modró 26, Ó-Lehota 25, Ó Tura 154, Podola 49, Patvaróc 12, Pobedin 55, Sz.-Kereszt 7, Uj-Lehota 7, Vieszka 6, Vág-Szerdahely 44, Zsolnafalu 29, Vészka 29. Spolu 1278.

Vrbovský vol. okres. Verbó 241, Ocskó 5, Miava 412, Kocune 3, Krajna 107, Sípókó 11,

Podkilava 37, Sztrázsa 35, Krakován 45, Osztró 50, Trebete 50, Brezova 241, Bori 18, Visnyó 8, Kosztolna 84, Hrachovistye 51, Vagyócz 38. Spolu 1456.

Počet voličov v nitrianskej stolici v rozličných rokoch rozličný bol v jednotlivých okresoch:

V rokoch	1895.	1896.	1897.	1899.	na r. 1900.
Nové Zámky	2405	2107	2108	1919	2404
Hlohovec	2141	1799	1707	1642	1805
Nitra	2366	1823	1919	1821	2275
Prievidza	2023	1735	1668	1045	1650
Skalica	2395	2410	1654	1610	1557
Senica	2065	2165	1543	1499	1923
Topolčany	2392	1625	1493	1652	1955
Nové Mesto	1253	1196	1201	1185	1278
Vágveče	2314	1774	1860	1938	2350
Vrbové	1442	1244	1085	1144	1456
Žabokrétý	1815	1179	835	784	1339
	16,148				19,992

Tieto z „Ny. Sz.“ prevziate čísla zreteľne ukiazuju, že pod Bánffym s roka na rok bol menší počet voličov tak, že keby bol ten pán ešte 5 rokov vladáril, nevieme, aký malý by bol býval počet voličov v jednotlivých okresoch.

Veľmi dobre by bolo, keby sme aj z iných slovenských hornouhorských stolíc mohli dostať podobné zaujímavé zprávy, aby sme videli, kde a v jakej miere si všimajú úradné medzitka heslo Szélla, ktorý dľa práva, spravodlivosti a zákona chce vladáril.

POLITICKÉ CHÝRY.

Utešeno vypadlo ľudové shromaždenie tak v Nových Zámkoch, ako i v Szabad Báránde. Na obidvoch miestach viac tisíc poslucháčov schvaľovalo zásady ľudovej strany hlásané výbornými rečníkmi. Tedy len slepi a predpojatí zloprajní liberáli môžu tvrdiť, že ľudová strana spí, ustáva a klesá. Ľudová strana bojuje a bojovať bude za zásady kresťanstva, za záujmy ľudu, zakiaľ ju len ľud podporovať bude. Že ale liberáli len zo strachu osočujú ľudovú stranu, to už i z toho vidno, lebo dakedy sa aj oni pozabudnú a úprimne povedia, čoho sa boja. Tak ku pr. nedávno písal jeden liberálny časopis, že ľudová strana pri najbližších voľbách aspoň s 80—100 vyslancami vtiahne do snemovne krajinských vyslancov. Dal by Pán Boh.

Vtedy by svitalo tak kresťanstvu, jako i vlasti a robotníckemu ľudu.

Liberálni vyslanci v týchto prázdninách na mnohých miestach počet skladali so svojho šafárenia. Keby len boli aj s toho počet skladali, jako prišli k mandátu, vtedy by o veľa vzácnejšie a zaujavejšie bolo bývalo to skladanie počtu.

Ponos unitárov. Unitári sa ponosujú, že od uvedenia cirkevnopolitických zákonov do života, s roka na rok menej a menej ľudi sa hlási u nich za kňazov.

Zajímavé shromaždenie v Čongráde sa vydržovalo 30. aug. Pred dvoma rokami väčšina výboru prepustila štátu obecné školy. Preto ale z toho ročného rozpočtu vysvitlo, že školské výdavky ani o mak sú neni menšie, nežli predtým, moc ale vypustili z ruky, fareha ale je tá stará. V mravnónáboženskom ohľade ale veľmi upadly tie školy. Opravdivý liberálno zednársky duch tam vraj panuje, lebo klik opravdivými kortesami učínil učiteľov v záujme Gajáriho. Lenže pri tohoročných volbách kresťansky smýšľajúci mužovia sa dostali do obecného výboru, ktorí teraz 29 hlasami proti 5 hlasom odmrstili návrh, dľa ktorého pre štát obec mala vystaviť jednu školu pre devy.

Zmena vojenského súdennictva. Teraz dľa vládneho časopisu P. H. pri pojednaniach delegacionalných má sa veľmi súrne žiadať reforma vojenského súdennictva, ktorú tak veľmi sľubovali. Ti vyslanci, ktorí doposiaľ prevedenie tejto reformy tak dorazne žiadali, v delegáciach vládny zástoj budú hrať, preto ale prevedenie tejto reformy budú sa usilovať previesť. Zvýšenie rozpočtu len tak chcú dopriať ministerstvu vojenských záležitostí, jestli toto ministerstvo v spomenutej záležitosti vyhovie ich žiadosti.

Sjazd katolickej tlače svolá spolok katolíckych novinkárov „Országos Pázmány-Egyesület“ rečený. Jakú váhu máme klásť na katolíckú tlač, o tom každý ani pochopu nemá. Jako nás hanila, cirkev tupila, Bohu verných služebníkov cirkve prenasledovala, Judášov podporovala a ich jednanie schvaľovala zednárska tatarska tlač liberálov, to vie každý, kto je kolko-tolko sbehlý na poli novinkárstva v Uhorsku. Do posledných piatich rokov sme spali, cirkvi podivnú tlač čítali a podporovali; následkom čoho katolíckého smýšľania, katolícko kresťanského presvedčenia sme nemali, prenasledovanie nepriateľskej tlače sme sa celkom prírodnú vec považovali. Slovom do hlboko tuhého spánku pohrúžení sme aj to najnesvedomitejšie a najnespravodlivejšie brýzganie bez slova znášali. Aby sa tieto neprajné pomery už raz zmenily, v poslednom čase, v poslednom čase, v posledných päť rokoch sme už čo-to spravili. To ale nenie dostatočné. Tu je radikálna kúra základná zmena, vytrvanlivá práca v záujme tlače potrebná. Prostriedky k docieleniu tohoto potrebné je na riečicu pojednávania hodiť, potrebné podmienky vyznačiť, slovom hmotnú i mravnú podporu

tlače u kresťanov obľúbenou učiniť a odôvodniť je povolaný tento uhorský sjazd tlače kresťanskej, ktorý my zo srdca pozdravujeme.

Horvátsky bán. Teraz sa vadia horvátske a maďarské časopisy. Predmetom dohady je tá okolnosť, či je bán gr. Khuen-Héderváry Maďar alebo Horvát. Horvátske noviny tvrdia, že je Horvátom, lebo Maďar nemôže byť v Horvátsku bánom, maďarské časopisy zas tvrdia, že je on Maďarom, lebo Horvátsko predsa len k Uhorsku patri. Uvidíme, čo povie na to sám bán.

Pokarhanie úradníkov v Nemecku. Pamätá ešte ctené obecenstvo, že zákonný návrh vlády na stavenie kanála sa vzťahujúci pruským snemom krajinským odmrštený bol. Na vreh vyšlo, že medzi tými vyslancami, ktorí proti tomu zákonnému návrhu hlasovali, aj mnohí štátni úradníci boli. Zpočiatku zamýšľali jednoducho služby ich zbaviť, neskôr ale uspokojily vyššie kruhy s tým, že tých protivládnych úradníkov jednoducho vyhrehením pokarhajú s tým napomenutím, aby sa to neopovážili viackrát to učiniť. Tedy ani tá nemecká sloboda nenie taká výchyrná.

Poverenie baróna Chlumetzkého. Teraz sa majú delegacie voliť vo Viedni tak ako i v Budapešti. Jeho veličenstvo ale dobre vie, že Nemci sa usilovať budú prekaziť zvolenie delegacie; na základe 14. §. ale nechce zostaviť delegáciu rakúsku, ponevác ministri vyslovili, že spoločný rozpočet Rakúsko-Uhorskej ríše len ústavné zostaveným delegaciám sú ochotní predostrieť. Aby ústavné zvolenie a zostavenie delegacie rakúskej umožnené bolo, jeho veličenstvo poveril baróna Chlumetzkého, aby pojednával s Nemcami, že by nechali bez obštrukcie ústavné pojednávanie snemové k zvoleniu delegacie potrebné. Viedeňské časopisy tvrdia, že bez výsledku zostane namáhanie Chlumetzkého, lebo Nemci len pod tou podmienkou sú ochotní tejto žiadosti vyhovieť, jestli sa základne zmení terajší rozmer panovania a jestli sa odvolajú rečné nariadenia. Veru nevieme, čo a jako to bude so spoločnými záležitosťami našej ríše.

Rusi a Poliaci. Rus, čo len môže, všetko chce učiniť ruským; chce, aby všetci, ktorí závisia od neho, stali sa Rusami z ohľadu reči v náboženstve. Teraz vraj žiada Rusko, aby Poliaci zabudli, že sú Poliakmi, a aby predovšetkým len Slovanmi boli, vtedy vraj sväz priateľstva medzi Ruskom a Poľskom, užší a tuhší bude. No len Rusku dajme pokoj, ktorému k vôli ani reč, ani vieru svoju od svojich predkov zdedenú zapreť nechceme. Dobrý katolík nemôže bežať za priateľstvom Ruska, ktoré v takej malej miere šetri reč a náboženstvo iných národov.

V Južnej Afrike veľmi ľahko vypukne vojna medzi Anglickom a Transvalom. Samé londýnske bursové kruhy tak smýšľajú, že nenie možno vojne vyhnúť. No jako iné pramene tvrdia, Anglicko nemá teraz veľkej chuti do vojny sa vpustiť, a na tom je, aby vyslané zvolené súdennictvo rozhodnulo v otázkových záležitosťach, ktoré by mali zapríčiniť vojnu medzi Anglickom a Afrikou.

Otvorený list mojim rodákom, spoluobčanom a bratom vo Varšave, v Lodži a iných častiach zeme.

Dlhépole.

Srdečné pozdravenie mojim spoluobčanom, bratom v Kristu, obchodníkom a drotárom vo svete! Požehnanie božské nech nás neopúšťa! To staré príslovie, že hrnčiar závidí hrnčiarovi, ešte aj podnes platí a platíť bude, dokiaľ závisť vo svete pustošíť bude! Obchodník závidí obchodníkovi, švec ševcovi, kupčik kupčikovi, drotár drotárovi. Nuž ale v kresťanstve to nielen že nie je pekná vec, ale je to aj hriech jeden z tých sedem hlavných, totižto závisť, s ktorou diabol dovliekol na svet hriech, a tento zase smrť na každého. Každý človek má nielen priateľov, ale ešte viac závistníkov. To je vec v skutku divná, nuž ale vo svete všetko zlé najdeš! Závisť neosoží nikomu, ale škodí každému, a najviac samému závistníkovi, lebo on z toho nemá nič, len nepokoj duše a svedomia, narobí si všade nepriateľov, všade ho opovrhujú, on sám seba vnútorne hryzie a mučí, a závistníkovi i Boh odopre svojho požehnanie. Stalo sa a stáva sa i po dnes, že drotári v cudzozemsku zo závisťi jeden druhého očerňujú, opisujú, udávajú, a stalo sa, že ku pr. v Prajskej v mnohých okresoch nedovolili žiadnemu drotárovi sa usadiť, či vinný alebo nevinný, trpel pritom, nuž zaslúžený to trest! A tak aj veru aj drotárka upáda pre závisť. So mnou sa to tiež stalo a stáva i podnes, čo s mnohými inými. Z panskej služby ma prepustili preto, že som dľa môjho práva zákonitého s ľudovou stranou išiel hlasovať na miestneho farára, ako na stoličného výborníka, čo on ani odo mňa nežiadal, nuž ale išiel som s ostatnými mojimi spoluobčanmi, a to bol celý môj priestupok, pripojila sa ku tomu aj závisť, lebo vraj moja žena nosí hodbavnú šatku na hlave, jakú už každá služka nosí, jedna hajná to ale nesmie nosiť, lebo sa boja, že by to bolo z panskej hory vytržené. Že ma naposledy židáci zo služby vyštuchali, tomu sa ani nedivím, u židáka sa to chytro stane, lebo lásky kresťanskej tam i tak žiaden neočakáva, neznajú tam učenie Kristovo, ale že kresťania, katolíci, moji rodáci chudobe mojej závidia, no to je už povšimnutia hodná vec! Keď som pre užívanie práva môjho ako volič zo služby vyprskol, všetko kričalo: treba nášho človeka podporovať! No na to som ja veru veľkú váhu nekládol, lebo s papulou sa mnoho robí, kričí, ale so skutkami, ako aj pri mne sa stalo, veru z hola nič, pomáhal som si sám ako som vedel a mohol, otvoril som si malý skliepok, z ktorého jeden židák od biedy zutekal, že až v Amerike sa zastavil. No kde už

židák nevyžije, tam kresťan nestlštne, ani nezbohatne. Židák je sporivý, šanobný, mierny, vie sa utiahnuť, nie je márotnatný, a predsa každý sa nevydriape na zlatý strom, ako aj môj predchodca.

Abych svoju familiu, deti, ženu a matku statočne bárs aj chudobne mohol živiť, otvoril som si teda malý skliepok v tom domku, z ktorého bieda židáka až do Ameriky zahňala, ktorý domček vystavený stojí na kaluži hnojavky, lebo domček ten bol predtým maštalkou pre ovce; moje biedne položenie a kupectvo nezaslúži závidenia, lebo keď náš ľud má hotové štyri groše, beží s nimi nakúpiť si do Bytče, lebo vraj tam lacnejšie dostane, ba že mu ešte z tých štyroch groší päť vvdajú, keď ale nemá peňazi, kúpi u u nás na veru aj za desať zlatých, ktoré potom tak ľahko neuvidíš, a tak zárobok a interest sú ztratené a kapitál v nebezpečenstve, teda tu nič závideniahodného, a predsa mám závistníkov niekoľko ľudí, mnoho síce nie, lebo mnoho nemajú čo závidieť, to je jeden, dvaja najviac. Nuž tí mne nadávajú, a im zase iní nadávajú, a tak sa to vyrovná. Niekedy sa zamieša do toho i Pán Boh, a už či jednému či druhému nejaký trest nadelí; tu jedného potrescú peňazite, lebo ztratil z rebachu, alebo už ako to býva, nabehá sa za svojimi peniazmi toľko, že ho až omrzí celý obchod, a závisť do kapsy nič nedonesie. Nuž ale dovčufka takáto malicherná detinská závisť mňa neomínila, ba našiel sa niekto, čo chcel jednu celú fabriku ružencovú zakúpiť, aby ma vraj s patričkami zničil, nuž neviem, či by Boh modlitbu na takýchto zlomyseľného úmyslu patričkách vyslyšal? Nuž u mňa visí niekoľko patričiek, a toto vykálalo oči závistníkovi, a veď mu ich rád prepustím, bude mať v hrobe aspoň čo v ruke držať, keby ich nepredal.

Ako žiadna vec nie je stála, tak aj ten domok na hnojovke z ovčej maštalky vystavený nie je stály, hnilobou svojou hrozí spadnúť. Gazda toho nezdravého bytu ani reparovať, ani odpredať nechce to miesto, inde sa nijak nedá čo kúpiť, alebo do arendy vziať, — o to by sa závistníci postarali a tešili, keď bych s familiou ako cigán pod vrbou býval. Boh sa o každého postará. V takomto smutnom položení obrátil som sa na miestneho p. farára, či by mi kúsok neužitočného pozemku: brehy jedného potôčka aspoň 19 štvorhranných siah, do arendy neprepustil, že ináč si už pomôcť nemôžem. P. farár urobil skutok milosrdenstva lásky kresťanskej, čo by aj s druhým bol isto učinil, a s povolením vysokej vrchnosti cirkevnej prepustil mi do arendy za istú každý rok splácať sa majúcu summičku niekoľko siah, aby sa tam domok mohol vystaviť, ale to pod takými podmienkami, že by to veru

ani závistníci moji neboli prijali, ja som ale musel prijat, lebo som sa už britvy chytal, ako sa hovorí, že keď sa človek topí, chytá sa chytá. Vidiac a slyšiac to závistníci, že som nie prinútený žobrat a pod vrbou bývať počali šturmu bubnovať na veľkom bubne závisti a celú revolúciu proti mne a úradu farskému robiť, rozumie sa, len za chrbátom, lebo kde niet pravdy a práva a príčiny, tam žiaden sa verejne nevystaví posmechu alebo mrzutostiam, lebo to sa vie, že volakoho v úžitku turbovať — v akom úžitku ku pr. farári dlhopolski vyše 150 rokov stáli a stoja — ide s útratami a trestom, nuž ale v krčme vífúziť je ľahko, bárs aj tam z policajného poriadku to nesmie byť.

Keď úrad farský dovolil obci na tom istom mieste, dokiaľ sa jemu ľúbi, alebo dokiaľ to mesto potrebovať nebude, jednu šopu pre strekáč vystaviť, vtedy sa žiaden nehlásil, že to tam nesmie byť, to bolo dobre, alebo keď jednotliví ľudia na obecných pozemkoch si domy, stodoly vystavili a zahrady založili, vtedy žiaden nekričal, ani rychtára neupozorňoval, aby to nedovolil, a tak obec potratila snáď aj právo na tie pozemky, to bolo v poriadku, alebo keď jeden su pendirovaný rychtár bez poriadku obecnej kassy sa v tichosti od kľučky kancellarie obecnej odobral, na to žiadnemu nebolo čo povedať, ale tu kde to žiadneho nepáli, ani škody, ani úžitku, ani práva nemá, tam sa vífúziť je smiešna vec. Tu jeden privlastňoval si ten farský pozemok, tu zas druhý odporúčal vo farskej zahrade stavať obecný dom, tu zase ponevác má vraj farár z pohrebov dôchodok a najmä z chudobných vršárov, ktorí mu i tak nemajú čo platiť, lebo štolu vymenil za nich p. biskup. Aby sa farské role odobraly na cintorín atď., teda zo sveta bolo donesené socialistické búrenie, ktoré vlada naša i tak prenasleduje, ako aj iné vlády. Aj listy bez podpisov na rychtára došli, aby nedovolil vo farskom grunte čo stavať; škoda bola jednému z tých dobrých a zlých Jožkov z Varšavy do Lodze cestovať a poriadnych drotárov poštuchovať! Nuž ale statočné meno svoje v tej inštancii si žiaden nevyložil, hanbili sa, že nemá práva a pravdy! Zdá sa mi, že zárobky akosi nejdú, keď majú času niektorí s takýmito veciami sa zaoberať, čo sa ich nič netýkajú, a z ktorých ani úžitku, ani veru škody nemajú. Aj sa niektorí zadušili, že viac na chrám Boží nič nedajú, vyhrážali sa P. Bohu. No veď on to násilne nežiadal, tak ako aj my od neho násilne žiadat nemôžeme, aby nám dal zdravie, dažďa a slniečka našim poliam, a požehnanie našim prácam a obchodu, myslím, že čo kto dal, dal to na česť Božiu a nie úradu farskému, ktorý pritom starosti mal, ba aj obeť!

Bratia moji, ja som tiež tak obchodník, ako aj vy, vykázani sme na Boha, a aj na ľudí, a týchto srdcia vidí Boh. Ja tiež musím svoje deti a ženu statočne udržovať, ako aj vy, prečo teda máte chuť jeden druhému závidieť, sa prenasledovať a hrýzť jeden druhého? Prečo dráždiť Pána Boha k hnevu a trestom? Nezávidme si! Dnes ty závidíš, zajtra budú tebe závidieť! Veď nás po tom poznajú, že sme kresťania, keď sa jeden druhého milujeme, a závistník nemá podielu v nebesiach, ale ide ku otcovi závisti ku sata-nášovi!

Požehnaj vás všetkých Otec nebeský, ktorého sme všetci dietky, prajem vám šťastia, požehnanie, zdravia!

S Bohom!

Požaloval sa

Jeden malý kupčik
a váš rodák.

Verejné poďakovanie najsv. Srdcu Pána Ježiša.

Nížepodpísaná s najväčšou pokorou a úctou vdaky vzdávam najsv. Srdcu Pána Ježiša za tie mnohé potechy a dobrodenia, ktoré som v mnohých mojich od najsv. Srdca Pána Ježiša obdržala. Za dlhý čas v ťažkej nemoci som bola postavená, a lekári žiadnu úfnosť nedávali mi k vyzdraveniu. V úzkostiach mojich s dôverou obrátila som sa k najsv. Srdcu P. Ježiša, a za deväť mesiacov odbavovala som deväťdňové modlitby ku stí najsladšieho Mena Ježiša, aby som v nemoci mojej neupadla do toho nešťastia, ktoré ma už dva razy bolo navštívilo, keď som totižto už dvojce mrtvých dietok bola porodila. V nádeji mojej nebola som sklamaná. Porodila som zdravého synáčka a predošlé moje zdravie navrátilo sa mi. Ďakujem to jedine láskavej pomoci najsvätejšieho Srdca Pána Ježiša. Hlbokú vďaku moju preto uverejňujem, aby som čím viac duši ku vrúcnej úcte najsv. Srdca P. Ježiša získať mohla.

V Žiline, 15. augusta 1899.

Amalia Doležal.

BESEDNICA

Hriech.

Nakoľko sa čnosť ligotá
 Na nebi nášho života:
 Natolko je hriech ošklivý,
 Duši a telu škodlivý.
 Odkedy on v svete povstal
 A medzi ľuďmi sa dostal:
 Odtedy je plno všetkej
 Neresti a biedy veľkej.
 Najväčšie zlo na tej zemi
 Je hriech, preto každý verný
 Čítateľ čnosti sa ho stráni,
 Z celej svojej sily chráni.
 A toto je hneď potrebné,
 Čím on záhubné korene
 Do srdca púšťaf začína,
 Lebo potom jak lavina
 Zrastá viac a viac v náhlosti,
 A neni len tak v ľahkosti
 Možno sa ho oslobodiť,
 Putá jeho hrozné zhodiť. —
 Hriech nám zatvára nebesá,
 A páchatel jeho klesá
 Hlboko v ľudskej hodnosti
 Až do Božej nemilosti.
 Hriech je ten jed duše zdravý,
 Čo v ruskej sladkej potravě
 Zdravie duševné kynozí,
 Nešťastie a strasti množí.
 Hriech je tá dýka vraždivá,
 Zkaza duše opravdivá,
 Čo život Božej milosti
 Vyháša bez všej ľútosti.
 Hriech je nástroj diabla strašný,
 S ktorýmžto on večnelečný
 Slabých ľuďmi k sebe fahá
 A na jejích duve čahá,
 By ich mohol do svojích rúk
 A potom do pekelných múk
 Uvrhnúť k pokute večnej
 Do záhuby nekonečnej.

K.

Pytač.

(Hollandská humoreska.)

Keď zasadíme jablň, pohnojíme jej korene a starostlivo ju pestujeme, obereme húsenice s listov a keď už po tejto práci prvě jablčko zpomedzi listov začne sa na nás usmievať, a nejaký neznámy človek nadapil by sa s tou žiadostou:

— Ale, dajte mi, prosím, to jablčko, však tanier

i nožík k nemu mám, — vtedy doista si pomyslíte, že onakvý človek alebo sa blázni, alebo žartuje.

Veríme však opačný stav toho. Máme-li totižto jedinkú dcéru, krásnu ako tirolské jablko, báječnú ako vo vyprávkach „kráľovnu v sklenom zámku“, a v starostlivej výchove sme ju zúčastnili, 18—19 rokov varovali od všetkej pohromy, od každého vetra, a z celého srdca ju ľúbime, a potom v istý deň dorazí k nám celkom cudzí človek a riekne:

— Vážny pane, ráčte mi dať, prosím, za ženu vašu dcérku!

Vtedy — milé čitateľky nášho Kresťana tak si myslia — že zdvorile sa ukloníme, odvetiac asi takto:

— Nadmieru cítim sa byť pocteným, pane! Koľko bielizne, obrusov, náradia a koľko peňazí pýtate s ňou? . . .

Avšak nečudujem sa ani nad tým, že veľa otcov je v človečenstve, ktorí sa s touto logikou nijako spriatelíť nemôžu. Aspoň otec Lundstrom nebol v stave toto pochopiť, a už tá myšlienka, že jeden alebo druhý „dotieravec“ prísť môže jeho Elvirku mu odviešť, taká nemilá mu bola, ako len teplá šampania, zlodej vačkár a iné fatalné príhody.

Ale nikto nemôže vyhnúť svojmu osudu. Keď jeho Elvirka po dlhej návšteve u tetky konečne domov prišla, ani jesť, ani piť, ba ani len na pianu hrať nechcela a žiadne múdre slovo cez jej ústa prejsť nechcelo.

— Mama, pozri len, či sa ona tuho nešnoruje, — nadrážal otec.

Matka to prehliadla, ale bolo všetko v poriadku. Dieťa však pritom bolo chudšie, nežli tučnejšie.

— Tetka vždy s takými tučnými jedlami ponúka svojich hosťov, daj jej, prosím fa, pár piluliek užij, — radil starostiplný otec.

— Ach, človeče, za 5 dní už 18 užila, odvetila starostlivá matka.

Jedno ráno, keď otec s rátaním peňazí a odstrihovaním couponov zaujatý bol, a nemyslel na pokazenosť ľudskú, vkročila dnu jeho báječná dcéra s plačom, ako keby si bola bielu zásterku čiernou tintou obľiala, a chytiac otca okolo krku, mocne ho k sebe pritulovala. Vybozkávala ho, že chudák ani nevedel kam z konopí.

Musel však počuť, že u tetky s jedným mladým pravotárom sa obznámila, ktorý tak láskavo oproti nej sa choval, a že ona taký čudný pocit pocítila v srdiečku svojom, že to ani vydržať nie je v stave . . . a tak dobre vedel tančič . . . a snáď o hodinu že zaklope na dvere apove, návštevu činiač u neho . . . že sa obáva, lebo zná prehkú obyčaj apovu . . .

Otec Elviru zaraz od seba odtisnúc, ako keby ho zlý duch posedol, celý tábor podzemských mocností volajúce za svedkov: že ten človek, až-li ho navštíví sa opováži, na „príkladné“ prijatie chystať sa môže . . .

Jeho milovaná dcéra na toto sviatočné uisťovanie položila si ručník na oči, hovoriac, že v tom páde najlepšie, keby umrela. Potom sa vzdialila, aby v zúfalstve svojom celý zalúbený román pohltnúť mohla.

Otca Lundstroma napadol kašeľ . . . Takýto naničhodník, bez praxu človek, doista po uši v dlžobe trčiaci, čo ešte ako žiak narobil . . . Aká to bezočivosť!

Je síce pravda — musel si vyznať sám sebe — že už niekoľko ráz pred ozdobným a kvetami okrášleným oltárom v duchu vídaval už i klačať krásnu Elviru svoju, — ale, prirodzená vec, na strane bohatého, nadaného mladíka, ktorý nielen rytier rádu bol, ale aj veľkú wertheimku (kasňu na peniaze) opatrovať vedel. A teraz . . . takýto ničomník, hladúch . . . a potom Elvirka je ešte decko . . . milý Bože, však ktosi už klope!

— Voľno!

Mladý, bojzlivý pánik vkročil dnu, poklonil sa niekoľko ráz pri dverách.

— Žiadal bych si . . . započal bojzливо.

— Čím mohol bych poslúžiť? . . . Áno, už ja viem, čo chcete. Pred päť minutami dozvedel som sa. Chcete porušiť tichosť môjho . . . a len tak bez všetkých okolkov vtisnete sa dnu . . .

— Odpustenie, — však som zaklopal.

— Priateľko, oslovujem vas, nerobte zlé zarty. Ja tu sedím ticho a spokojne s mojou manželkou a dieťaťom, a vy naraz pridete sťa by len tá bomba . . .

— Lutujem veľmi, že vás poburujem.

— Že či poburujete? Pane, nechápete, že je to neprijemné, jediné dieťa od rodičov chce uchvátiť? Ste-li v stave . . .

— Ale pre Boha, však to vôbec nie je mojím . . .

— Pravda, úmyslom? Pravda nie . . . perse . . .

Áno, áno, známe. Vy si tak myslíte o mne: vy neztratíte dcéru, ale dostanete syna. Či je tak? Myslíte si, bude mojou povinnosťou častejšie drahý poklad vám doniesť, otče, o ktorý som vás olúpil, pravda? Však ja to viem, neraz bol som na svadbe, kde ženichovia boli veselí, rodičia ale pri lúčení skoro bez seba zostali. He?! . . .

— Ale, pane, veľmi lutujem, ale to je omyl . . .

— Práve to. Pofutovania hodný omyl so strany rodičov, ktorí takýmto rečiam veria! Nie! a keď potom pred oči sa predstaví nešťastná dcéra otcova, ešte i cestovné útraty aby otec platil a podpisoval všetky ženichove zmenky, ktoré práve v kufriku snád so sebou doniesla. — Ale prijmiteže už raz miesto — teringette — a sadnite si . . .

— Vážny pane, vaše rodinné pomery zdajú sa byť zaujímavé, ale . . .

— Ale, pravda, málo dbáte o ne! Prirodzená vec! Vy len devu vezmete s toľko a toľko tisícmi zlatých, a keď sa minú, o druhé píšete, alebo ona . . .

— Ale pre Boha, ja len to som požiadal . . .

— Olúpiť — z toho nič nebude . . . Snád to myslíte sebe . . .

— Ale aspoň ma už jeden raz vypočúvajte . . .

— Nikdy, nikdy v mojom živote, už som hovoril.

— Ale aspoň toto ráčte vypočúvať . . .

— Čo sú to aké písma? To si myslíte, že neobiet je už menší.

verím, že ste zkúšku odbavil? Práve nie, dobrý pane, len si vopchajte zase do vaku tie písma.

— Ale dovoľte už konečne, abych sa mohol vyslovíť, lebo ináčej zákonitou cestou bych musel . . .

— Čože?! Ešte sa aj vyhrádzate? Dobre, aspoň teraz v opravdovej barve sa ukazujete! Zákon! Áno, doista, keď je dieťa plnoleté, a proti vôli rodičov nech sa vrhne bársakému príbehlikovi do náručia! Ale vás veľmi na to upozorňujem, že moja dcéra len o dva roky bude plnoletou . . .

— Ale, pre lásku Božiu, čo ja mám s tým, pane, čo má vaša dcéra s účtom gázovej lampy?

— Gá-zo vej lam-py? — Ale kto ste vlastne vy?

— Ja som vyberač peňazí za gázovú lampu. Účet činí štyridsaťpäť zlatých.

* * *

Pokým táto dohovárka tuto trvala, mladý pravotár a Elvira v druhej izbe najprijemnejšie sa zabávali. „Čertovský chlapák“ nerobil žiadne obrady, a najkratšiu cestu si zvolil . . .

Podáva Ján Klauček, učiteľ.

Kraľovská knážna Izabella v predošlom týždni i s dcérami svojimi navštívila prešporskú výstavu.

Ruský cár opustil hlavné mesto Petrohrad a odcestoval do mesta Darmstadt, kde dlhší čas strávi.

Sochy jejich veličenství. Priemyselno-umelná spoločnosť uzavrela, že nechá spraviť sochu alebo jej kráľovnej Alžbety, ktorú v menšej podobe predávať bude. Spolu ale dovolenie dostala, aby sochu jeho veličenstva od Juraja Zala spravenú mohla rozmnožovať a rozširovať.

Apoštolský biskup rabský dr. Ján Zalka, ktorý poriazkou trafený dlhé časy ležal, sa už tak dobre cíti, že už i sv. omšu môže slúžiť.

† **Gróf Gabriel Zichy**, zomrel v 72. roku veku svojho vo Várpalote. Jeho smrť oplakáva nielen vlast, ktorej verným synom, ale i cirkev, ktorej neohroženo verným a poslušným dieťaťom bol. V snemovni veľmožov proti cirkevným predlohám hlasoval.

Katolícky kongres bol zahajený 31. augusta v španielskom meste Burges. V Španielsku veľmi zuria a proti cirkvi bojujú zednári tatárski. Tento kongres sa tam až priveľmi zišiel.

Na viedeňskom všeučelisku viac profesorov šlo do pensie na odbore bohoslovnia, teraz sa tam dočasne Uhrovi drovi Fischerovi ujšla jedna katedra.

Mor ešte vždy jestvuje v Portugalsku, bárs počet

Zápis na budapeštianskom všeučelisku bude trvať od 14. do 21. septembra. Knižky žiakov a či poslucháčov professoria budú podpisovať do 24. sept.; 25. septembra ale sa už prednášky započnú.

Návšteva nemeckých universít. V letnom semestri r. 1899 bolo na všetkých universitách v Nemecku 33.563 študentov; menovite mali: Berlín 4497, Bonn 2140. Vratislava 1621, Erlangy 1043, Freiburg 1670, Giessen 814, Göttingy 1307, Greisswald 834, Halle 1613, Heidelberg 1462, Jena 732, Kiel 901, Königsberg 794, Lipsko 3270, Marburg 1222, Mníchov 4257, Münster 594, Rostok 475, Strasšburg 1079, Fűbingy 1525 a Würzburg 1215. Medzi týmito boľo 9054 juristov, 7352 medikov, 2464 ev. teologov, 1574 katol. teologov, 13.119 filozofov. Z Nemecka 31.279, z cudzozemska 2284.

Podivný sen. Zvláštny prípad oznamujú z mesta St-Louis. Mary Thovtonová obžalovaná bola, že zavraždila svojho muža a už od jedného mesiaca sedela vo vyšetrovacom väzení. Zločin tajila. Tieto dni však žiadala, aby ju predviedli pred vyšetrojúceho sudcu, lebo mu má čosi vážneho sdeliť. Keď uväznenú ženu pripustili k sudcovi, vyrozprávala, že mala zvláštny sen. Prísnilo sa jej vraj, že istý George Ray zavraždil jej manžela a potom vyrozpravala mnoho podrobností jako spáchal Ray vraždu. Rayho vtedy ešte nikto neupodozrieval; ale na sudcu mal sen obžalovanej taký účinok, že počal pátrať i v novom smere. Konečne našli Rayho a sudca ho vypočul. Vrah z počiatku tajil, ale keď mu sudca dľa sna ženy dopodrobna predstavil, ako spáchal vraždu, Ray nevedel ani slova preriecť od divu a potom všetko vyznal. Thortonovú predbežne vypustili z väzenia. Teraz len to pátrajú, či sa to skutočne prisnilo uväznenej žene, alebo či nebola azda usrozumená s Raym pri spáchaní zločinu.

Klobúk cukru ako zástava. V Austrii teraz náruživé agitujú proti vyrovnaniu a menovite proti cukrovej dani. V Graslici bodákom a gulkami rozohnali demonštrantov, ale tento krvavý prípad neodobral chuf demonštrantom ku ďalším agitáciám, ba ani nepozbavil humoru. Vo Falkenaue totiž pred demonštrujúcim zástupom niesli jeden klobúk cukru čo zástavu. Policia chcela shabať revolučný klobúk cukru, ľud sa však zoprel a obrátil svoj odznak a potom v opravdovom triumfálnom pochode niesol pred úrad okresného náčelníka. Pod zvláštnym odznakom demonštrujúci zástup spieval „Wacht am Rhein.“

Ženba honvédkym poddôstojníkom je značne obľúbená. Napozatým budú sa môcť len tak ženiť, keď si najdu dobrú partiu. Minister honvédov vydal totiž nariadenie, v ktorom nakladá vydať povolenie k ženbe poddôstojníkom len vtedy, keď patričný nepochybné vykáže, že ženbou značne polepší svoje hmotné pomery.

Na flintu pozor dať. V Lehote pri Nitra-Ujlaku, istý Štefan Hrnko, veľmi ľúbil poľovať na zajacov bez dovolenia. Pred pár dňami išiel zas, flintu mal skovanú

v háji pod krovinou, tak nešťastlivo fahal flintu skroviny za koniec rúly, že vypálila a jemu rovno do úst nábitok z flinty vrazil sa tak, že mu škraňu rozštíepilo, zuby vyrazilo, jazyk poranilo, ani hovoriť nemôže, v nemocnici ho lieča.

Milodary na organ chudobných haviarov v Kopaniaciach doposlali: pani Ferencova Rudnyánszky zo Szády 3 zl. Grófka Terezia Gyóry z Perkaty 5 zl. Pavel Lucenbacher zo Szobu 2 zl. Vdova grófka Gyurova Majláth z Viedne 20 zl. Dr. Aurel Pompéry zo Zentavy 50 kr. Slečna grófa Adalbertova Szapáry 10 zl. Dr. Karol Rimely biskup zo Sv. Križa 5 zl. Bože, požehnaj ich za toto dobrodenie časne i večne, buď ich odplatiteľom! — Bartholomej Beszedits, kurat.

Voľba. Na uprázdnenú markušovskú (Spiš) rektorsko-učiteľskú stanicu vyvolený je Karol Petz, učiteľ v Gálséči (zemplínska stolica).

Pekný vek. V Levoči nedávno zomrel istý Jakub Matej, ktorý už 102 rokov mal. V osemdesiatom roku sa druhý raz ženil.

Nový časopis vládný. Vládne časopisy „Nemzet“ a „Magyar Ujság“ 1. oktobra prestanú vychádzať. Miesto ich zaujme nový časopis „Magyar Nemzet“ rečený, ktorého redaktorom bude Gusto Bekšič, známy to nepriateľ ľudovo-kresťanských zásad-

Sňah koncom augusta. V Lugoši sňah padal 29. augusta, čo by človek skoro ani veriť necheel.

Domov šiel zomreť. Z B. Gyarmotov domov prišiel k matke Zoltán Ujhely a v zahrade sa zastrelil. Hovorí, že tejto liberálnej smrti príčinou je choroba nervov.

Liberálna židovka. V Starom Budíne zámožná Adolfova Sonnenberg svoje dieťa malé do hrncu vtlačila a do Dunaja hodila. Lenže hajnik ju zazrel, dieťa, ktoré už mrtvé bolo, vytiahol a ju na políciu zaviedol.

Bohatý žobrák. Andrej Molnár zo žobrania žil. Nedávno v Sedíne fažko ochorel. Dve dievky ovoňaly, že peniaze má, bedlive ho opatrovaly. Ba i povadily sa, lebo každá samá chcela ho opatrovať. Zamiešala sa do vecí vrehnosť a našli uňho vkladnú knižku so summou 2241 zl. Od tej doby ho nepodporuje mesto, — ľudia vravia, že každý je huncut, kto by mu aj len jeden halier dal.

Pálené je čertovský nápoj. V sörényskej obci Zorlene statkár Mikuláš Bargyu v kréme napájal sedliakov. Konečne im prestal platiť. Prosili ho ešte o jeden litrik. On ale odvetil, že celé ich priateľstvo nestojí jeden liter páleného. Tí ho začali nožami pichať tak, že o krátky čas vypustil ducha. Potom ešte i do jeho domu šli a i jeho mladšieho brata dopíchali.

Veľmi čudné zviera chytili v Južnej Afrike. Pysk má jako vrana, kriedla len krátke, jako zajačí chvôst, nohy, jako ovca, uši jako malé prasa, a oči veľké jako byko. Nevedia, jaké meno by mu mohli dať.

Strašná pomsta. Alex Mikita, roľník v Berég-Rákoši, r. 1892 preniesol svoj majetok na synov Demetra a Jána, najstaršieho Ladislava vydedil. Tento odišiel do Ameriky, ale tam sa mu nedarilo, vrátil sa a odtedy žil v stálych sporoch s bratmi. Po jednej zvade išiel do krčmy, dobre sa podtrunčil a večerom vkradol sa do otcovského domu, kde jeho bratia i s rodinou bývali. Najprv vnikol do izby brata Demetra, tomuto jedným úderom odťal hlavu, hneď na to zavraždil jeho ženu a dvoje jeho detí. Potom išiel do druhej izby, kde žena Jánova spala, v tuhom spánku pohrúžená. I túto zavraždil. Vraha chytili, ale tento sa ani nevyhovára: „Stalo sa. Ináč som nemohol!“ To jeho celá obrana.

Súboje pre národnosť. Universitní študenti vo Vršci usporadovali ochotnícke divadlo. Študenti nemeckej národnosti, menovite Jozef Waldherr, študent umeleckej akademie vo Viedni, nechceli dopustiť, aby sa aj maďarský kus predstavil. Z toho povstal spor a vyzvanie na súboj. Pešťbudínski juristi Podhajeczky a Kerpel vyzvali Waldherra. Tento zprviti spieral sa prijať vyzvanie, lebo dľa presvedčenia Nemcov v Rakúsku Žid nie je schopný satisfakcie, potom však, keď mu vysvetlili, že je Kerpel poručikom v rezerve, bil sa s oboma na šable, Podhajeczkeho ľahšie ranil na ramene a Kerpela ťažko na hlavu.

Mor v Európe. Indický mor už i od východu ohrozuje Európu. Z Bukareštu totiž oznamujú, že v Astracháne úradne konštatovali pěstis a preto rumunská vláda zatvorila rusko-rumunskú hranicu. S ruského územia na rumunskú pôdu stúpiť možno len v Galacii, vo Faciu, v Lipanoch a v Radauti. V týchto miestach zariadili prísny dozor a tých cestovateľov, ktorí rovno z Astrachánu idú, neprepustia cez hranicu. Popri ruskej hranice postavia silný kordon, aby prekazili neoprávnené prestúpenie hranice. Každú zasielku, ktorá dôjde z nakazeného kraja, z Konstancie pošlú nazpät do Tuliny, kde ju desinficujú a za 10 dní podržia v karanténe. — Z Oporto oznamujú, že sa tam mor ešte vždy šíri, ale čo upokojuje obecnosť je to že nemoc je o mnoho ľahšieho priebehu než v Asii. V posledných dňoch zas štyria ľudia dostali mor a jeden chorý zomrel. Cieľom liečenia morom napadlých dojde do Oporto ruský lekár dr. Heppene. Kupecky spolok okrem toho požiadal známeho nemeckého profesora Koeha, aby cieľom študovania pestisu prišiel do Oporto. — Novšie telegramy oznamujú z Madridu: V Oporto ľud vzbúrili sa proti lekárom, lebo títo každý prípad nemoci oznámia vrchnosti. Lekári len sprevádzaní vojenskou strážou opovážia sa na ulicu a ku chorým, ale i tak ich napadli. Konečne musela vyrukovať celá vojenská posádka, aby rozohnala luzu, pričom mnoho ľudí raneno bolo. — Z Petrohradu oznamuje sa: Ruský úradný časopis sdeľuje, že v astrachanskej gubernij, v osade Kolodeska vypuknul jeden ťažký druh moru. V Kolodeske dňa 21. júla 21 osôb padlo v obeť morovej rane. — „Novosti“ oznamujú, že vláda vyslala väčšiu lekár-

sku expedíciu na nakazený kraj. S expedíciou, ktorá už odcestovala, šli aj sestry milosrdné.

Industria v Rusku. Niektoré artele dávajú si vyučiť ľudí, aby tovary zodpovedaly moderným požiadavkám. Zemstvo zakladá kurzy pre metalických, kožených a drevených robotníkov. Učítelia cestujú od artelí k artelím a učia národ. Nedávno začali učiť artele pliesť čipky — a už teraz 35 tisíc diev je zamestnано touto robotou. Drevená industria ruská nemá vo svete páru. Ale i tú pomáha vláda a úrady. Gubernia dáva ľuďom drevo za to, čo stojí en gros. 25.000 rodín robí káry, vozý a sane. 20.000 rodín oddalo sa debnárstvu. V újezde Kosmodemjanskom zhotovia 15.000 stolice z čerešňového dreva. Masu emailovaných inštrumentov zhotovujú. Len lyžičiek zhotovia 130 millimov; tieto idú do celého sveta, sú krásne, barvu nepúšťajú, trvávajú. Každá lyžička ide cez 15 rúk, tak je práca podelená. V Tule produkujú domácim spôsobom 200.000 harmonik, 100.000 sedliakov robí samovary, iných 100.000 svetníky, taniere. Samovary sú v rukách čisto domácej industrie: istá artel vynasla taký spôsob robí dutiny samovarov, že žiadna fabrika nemôže s arteliami konkurrovať. Fabriky sa pokorily, dávajú ľuďu materiály a odoberajú hotový tovar. Pílniky robia v Pavlovsku neďaleko Moskvy. Tieto sú tak dobré, že vyhadzujú z obchodu anglické svetochýrne pílniky. Domáca industria vyrába ikony. Vo Vladimírsku a Kursku spravia 2 milióny ikon. Kým taká ikona je hotová, prejde do 20 obei, lebo i tá je práca podelená. — Táto dedičská a domáca industria má ohromný mravný i finančný význam pre Rusko, no nebola by možná bez výdatnej pomoci vlády a úradov. Jej vývin je už zabezpečený, lebo v Rusku starajú sa o ľud! Mottopolisovanie pálenky industrie ešte väčšmi podopiera.

Výborný stroj liečenia. Dvojnásobne elektro-magnetický kríž alebo hviezda R. B. nr. 86967. — ako sa to veľa ráz dokázalo, má výborný účinok. Máme pri ruke výborné svedectvo, ktoré sa opovažujeme tuto uverejniť. Ctený Pán Müller! Váš dvojnásobne uzdravujúci elektrický kríž R. B. nr. 86967. teraz v troch pádoch preukázal svoju mimoriadnu moc. A síce tie tri magnetické kríže vami mne poslané, nemocných od viacerých chorôb oslobodily. Ten prvý kríž nosí pani Maria Szücs v Bogojeve (Báčka), ktorá keď nosila ten kríž, oslobodená je od veľarôčného chrčtotlaku. Druhý kríž nosí pani Georgova Pap v Tureckej Kaniži (torontálska st.), ktorá ztratila klopanie srdca a lámku; tretí nemocný, ktorý na lámku trpel, tiež vyzdravel pomocou tohoto stroja liečiaceho. Alojz Čamlík. V X. okrese, Kamenolom, Ganzova dielňa.

A preto všetkým nemocným odporúčame, ktorí na lámku, lupanie, záduch, hučanie uší, klopanie srdca, zlú nemoc, migrén, ustatosť, neuralgiu a zvlášte na nervy trpia, aby si takýto stroj, ktorý len 3 zl. stojí, kúpili u pána Alberta Müllera v Budapešti V. ker. Kálmán-u. 19 A.

DOPISY.

ILLAVA, 1. sept. 1899.

Dôstojný Pán Redaktor!

Zaiste až priveľa zriedkavej slavnosti účastní sme boli dňa 27. augusta v našom mestečku Illava to od-bývalej. Veď v deň tento pamätný v prítomnosti veľ-kého obecnstva slavnostne odovzdaný bol zlatý kríž Valentinovi Kalvára, polesnému pántva grófa König-segg v Lieskovci. Jeho Veličenstvom udelený kríž zá-sluzný je odmenením zásluh takého muža, ktoré si on na poli lesníctva získal. A tým väčšiou potechou a ra-dosťou preplnújú sa srdcia naše, keď vidíme, že toto najvyššie vyznačenie ušlo sa takému 77 ročnému mu-zovi, ktorého rámená za úplných 60 rokov pod breme-nom lesníckeho hospodárstva klesali.

Kalvár narodil sa v moravskej Ostrave r. 1822, a jako 17 roční mladík vstúpil do služby pántva Csáky v Budatíne, kde do roku 1846 aj účinkoval. Od roku 1846 až po dnes — teda 53 rokov — verne úplnou oddanosťou konal povinnosti svojho povolania les-níckych to stanicach pántvu grófa Königsegg Aulendorf prislúchajúcich. Minulého roku v mesiaci oktobri do večnosti sa odebralý gróf Alfréd Aulendorf Königsegg, už 82 ročný starček, ani čo bol tušil, že svojho ver-ného, horlivého a povinnosti spravodlivo plniaceho sluhu — Kalvára — na vždy opustiť musí; nemohol sa zdržať, by prv, než odcestuje, neuzrel a poslednie s „Bohom“ nedal svojmu vernému sluhovi. Povolajúč tedy ku sebe do Pruského toho zásluh plného muža, a na znak najvyššej priazne, obdaril Kalvára zlatou re-tiazkou a drahocennými hodinkami, na ktorých nebo-hého méno „gróf Aulendorf Königsegg Alfréd“ vyryté sa nachádza. Tento význačný dar pána svojho pova-žuje obdarovaný, za najväčnejšiu kletotu svoju.

Vekom zostaraného Kalvára, každý pozná, čo po-vinností verného katolika, — ktorý vždy pred očima držal slová protestanta Herdera „bez cirkve katolickej, Európa len čírou pustatinou by bola“ a toto aj pod-riadenému služebníctvu, jako i ľudu na srdco kládol, — uprimného priateľa, ľudu Maecenáša, odborníka les-níctva, náruživého Nimróda, a neohrozeného Iudáka. Dôkazom poslednejšieho bolo, že včas volenia snemo-vného vyslanca, keď silou-mocou mu nanútili zástavu liberálneho kandidáta, spolu i to žiadajúč by tu, na dom svoj vyvesil, čo on ale docela neučinil, a tak dom svoj ňou neozdobil. Keď ale ďalej pozreme tých 1100 kat. jutier, — pred tým čo hola, dnes ale jako veľa vyznamný a mohutný les — verejne poukazujú, že toto všetko výlučne len Kalvárovím zásluham pripísať možno. Z ohľadu poľovníckeho, tiež vyniká muž tento, ktorý po čas uradovania svoj 14,908 kusov rozličnej divočiny zastrelil.

Slavnosť počiatok vzala o 11 hod. predpoludným, Všemohúcemu konanou obetou omše svätej, po ktorej sprievod poberal sa do parku illavského — ku príleži-tosti tejto pripraveného — kde p. Vietoris, miestny hlavný sluzný v krásnej reči svojej objasnil dnešnú slavnosť, a blahoželajúč pripal kríž na prsa vyznače-ného. Na to hlučné „Eljen“ nasledovalo. Zrejším zna-kom prekvapenosti a pohnutosti byly slzy, ktoré v očách Kalvára sa objavily.

Po slavnostnom odbore tomto poberali sa hosti ku spoločnému obedu, ktorý vo veľkej dvorane hostinea panského o jednej hodine sa započal. Prvý svoj po-zdrav vyniesol Vietoris, náš hl. sluzný na Jeho Veličenstvo, po ňom barón Zedwitz, správca pántva Königsegg na Kalvára, čo vzor plnenia povinnosti, da-lej dr. Chorényi, na toho istého jako usilovného úradníka a priateľa, nasledovne ale Marcell Daran-ský, guardian prusčanský a Valentin Chocholus, dekan a farár pvnščanský. S prvým oktobrom ale vyz-načený odobere sa na odpočinok. Z príležitosti tej v mene ľudu privoláme a prajeme priateľu nášmu by dni života svojho v blahu a pokoji ku potrebe našej a ra-dosti saovej rodiní, ešte cez mnohé letá zdravý trávil.
Eljen!
R. Z.

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme etených spolupracovateľov a dopi-sovateľov „KREŠŤAN“-a, aby račili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Rukopisy nedávame nazpät' a listy bez pod-pisu mena neberieme do povahy.

J. St. Tie riadky prislabé byly. — **Majster Janko Chorľavý.** Na všetky zprávy príde rad. Utešeno vypadla zpráva, ktorú sme 24. augusta dostali, túto uverejníme v kalendári ľudovej strany. — **Jozef Spolkar.** Tuším sa ti jazyk vytkol, oči zatemneli, uši zapuchly, pero zlo-milo, čeridlo vysehlo. Kto to videl, tak dlho mlčal. — **Em. F.** Váš výborný článok sme do kalendára capli. — **K. S.** Jožko smutný leží v putni. My sme ešte o tom nepočuli podobného tomu, čo ste nám sdělili. — **O. R.** Ubezpečujeme vás, že sa premnohí čitatelia Kresťana modlia za vás, aby vás Boh ešte mnohé, premnohé roky živil.

Knížná polica.

Listy Adiny už vyšly z tlače v oso-bitnom sväzku. Odporúčať ich nenie treba, lebo toto dielo poznajúť et. čitatelia z Kresťana. 167 strán. Cena

1 zl. Predplatelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajciarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). Soslovenčil dr. *Jozef N. Janda*, dipl. professor a kaplán v Budapešti.

„**Ki lehet korcsmáros Magyarországon?** Nyomatott Szent-Gelért nyomda. Irta: *Moravcsik István*.

Svätý Anton Paduanský, veľký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval Anton Klimcsik, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.). Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu. Toto asi 23 strán obsahujúce dielko stojí broš. 10 kr. Soslovenčil ho dr. *Jozef N. Janda*. Dostať ho v Tlačiarňi sv. Gerharda (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.). Vrele ho odporúčame.

Tót-Magyar Beszéd- és Értelemgyakorlatok (vezérkönyv tanítók számára). Irta Medriczky Kornél. Cena 80 kr. Dostať u pôvoveu v Lužnej (v Liptove), alebo v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter-u. 44.). Vrele odporúčame.

Kresťanské devy. Tento výborný sošit soslovenčil a vydal dr. *Jozef Janda* v Budapešti (Maria-Teréziatér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, 100 výtiskov 2 zl. 50 kr., 200 výtiskov stojí 4 zl. 80 kr. Druhé vydanie.

Kat. Hlasy. Číslo 5. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Spísal A. Opátovský. Dostať u *R. Osvalda* za 14 kr. na Teplej (Lenge, u. p. Bělábánya, Hont m.). — Číslo VI. Katolícka autonómia (samospráva) v Uhorsku. Spísal A. Pravdomil. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správce fary na Teplej (Lenge, o. p. Bělábánya, Hont m.) Cena jedného výtisku 10 kr.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (zito) banátske 08.30—09.05. Od Tisy 09.10—09.35. — Od Pešti 09.00—09.20. — Zadunajské 09.05—09.30.

Raz 6.50—6.65.

Jačmeň na krmenie 5.70—0.00. — Do pálenice 6.50—0.00. — Na pivo 7.25—8.50.

Oves 5.50—6.00.

Kukurica 4.60—4.70.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
14.60	14.00	13.30	12.60	12.20	12.—	11.20	09.60

7½	8
8.60	5.60

Otruby fajnové 4.30, grobovité 0.00.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzula 6.2½. — Malá 5.75
Hrach 9.50—11. Pšeno 04.50—4.80. Konopné semä 10.50—11.00.

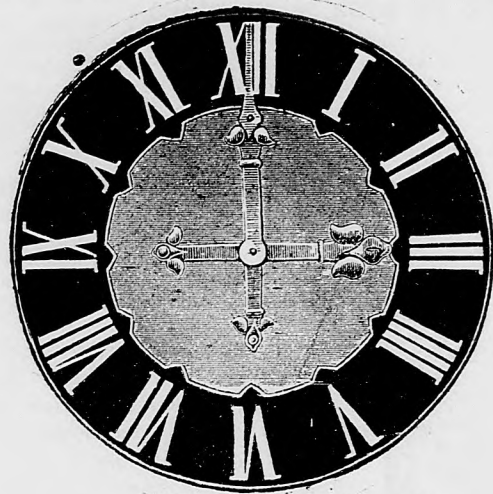
4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 37—42 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 37—42 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapán 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Telce.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kilogram.

Masť a slanina. Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udena slanina 46—47 zl.

Mám česť v známosť doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nafahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škrýňou chránené.

Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann,
hodinár.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO
„KREŠŤANA“ PRIJÍMA.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie
sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adressa telegrammu :

Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatičným chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1-2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena fľaše 1 zl., cena fľaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na pľúca: Výťah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekábatelným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a so silňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vefa vďačovníctvo potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 1 zl., fľašky na prábu 50 kr.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdočnom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dosiaľ jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú li obdarené obrannou známku a podpisom A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 5 zl. franco.

Moje srdce také

a tvoje je také?

Druhé vydanie.

Cena 4 kr.

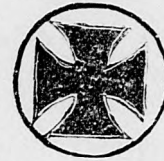
Toto utešené dielo vydala

„tlačiareň sv. Gerharda“.

Vrele ho odporúčame
ľudu.

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda.

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseluje, za čo
dobro stojíme, pri
lámke, záduchu,
bezsnivosti, huča-

srdca, boleniu hlavy, epilepsii, závratu a iným cho-
robám nervov. I 20-ročné choroby byly už takým
spôsobom odstránené.

niu ucha, ischli,
zlom slychu, ner-
vosite, nechuti po
jedle, boleniu zu-
bov, bľadosti, mi-
gréne, klopaniu

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej ne-
užitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vy-
meranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú od-
porúčané.

Ten chorý človek, ktorý by týmto prostried-
kom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät
dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť,
prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 2 zl., ktorý je len pre
deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo
s vopredným poslaním peniazi rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlast a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapest, V., Kálmán-utca 19 M. sz.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv.
Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sú-
stredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské
diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade
má maďarské, nemecké a slovenské modliace
knížky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má
svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Bu-
dapešť, VIII. Práter u. 44.).

FILIÁLKA
banky „TATRA“ vo V. Bytči

dáva požičky na intabuláciu na 7%.

Mimo štampov platí stránka našemu
advokátovi za intabulovanie **len**

	do	100	zlatých	1	zl.	—	kr.
od	100	do	300	„	1	„	50 „
od	300	do	500	„	2	„	— „
od	500	do	800	„	2	„	50 „
od	800	do	1000	„	3	„	50 „
od	1000	do	1500	„	5	„	— „
od	1500	do	2000	„	6	„	— „

Filiálka mení za najvyššie ceny aj

Ruble, Dolláre, Marky a Franky.

Filiálka banky „Tatra“
Velká Bytča.

KATHREINEROVA

Kneippova
sladová káva.

Baběnko aj mne!

Najobľúbenejšia káva v pre mnohých rodín. — Od veľa rokov dokázala sa ona byť tým najvýbornejším doplnkom k obvyčajnej káve. Lekári ju odporúčajú deťom, slabým, pri chorobách nervov, srdca a žalúdka čo jedinne zdravý dôdatok k obvyčajnej káve.